

Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság
4.Bf.6/2019/8.

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Budapesten, a 2019. év március hó 19. napján tartott nyilvános ülés alapján meghozta és kihirdette a következő

v é g z é s t:

A hűtlen kezelés büntette miatt az I. rendű vádlott és társai ellen indult büntetőügyben a Fővárosi Törvényszék 2018. október 26. napján kihirdetett 24.B.450/2017/43. számú ítéletét az I. rendű vádlott tekintetében helybenhagyja.

A végzés ellen további fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság az ítéletében bűnösnek mondta ki az I. rendű vádlottat a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény [a továbbiakban: Btk.] 376. § (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés a) pontja szerint minősülő folytatólagosan elkövetett hűtlen kezelés büntetében, ezért őt 200 napi tétel, napi tételenként 5000 forint, összesen 1 000 000 forint pénzbüntetésre ítélte. Megállapította, hogy a pénzbüntetést - meg nem fizetése esetén - napi tételenként kell egy-egy nap szabadságvesztésre átváltoztatni.

A II. rendű vádlottat a folytatólagosan és bűnsegédként elkövetett hűtlen kezelés büntette [Btk. 376. § (1) bekezdés, (4) bekezdés a) pont], a III. rendű vádlottat a folytatólagosan és bűnsegédként elkövetett hűtlen kezelés büntette [Btk. 376. § (1) bekezdés, (5) bekezdés a) pont] miatt ellenük emelt vád alól felmentette.

Kötelezte az I. rendű vádlottat, hogy az ítélet jogerőre emelkedésétől számított tizenöt napon belül a H. Kft. magánfél részére kártérítés címén fizessen meg 3 225 000 forint tőkét, valamint 1 612 500 forint után 2004. április 15. napjától, 1 612 500 forint után 2004. szeptember 23. napjától kezdődően a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatot. Ezt meghaladóan a magánfél polgári jogi igényének érvényesítését a törvény egyéb útjára utasította.

Továbbá arra is kötelezte az I. rendű vádlottat, hogy külön felhívásra az államnak fizessen meg 193 500 forint eljárási illetéket.

A bűnjelként kezelt okiratok lefoglalását megszüntette, és azokat az iratok között rendelte kezelni.

Az eljárás során felmerült bűnügyi költségből 91 694 forintot az I. rendű vádlottra, a fennmaradó bűnügyi költséget az államra terhelte.

Az ítélet ellen - amelyet az ügyész tudomásul vett - az I. rendű vádlott és a védője az ítéleti tényállás 4. tényállási pontjában írt bűncselekmény tekintetében felmentés érdekében jelentettek be fellebbezést.

Az ítélet a II. rendű vádlott vonatkozásában 2018. szeptember 27. napján, a III. rendű vádlott vonatkozásában 2018. október 24. napján jogerőre emelkedett.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség BF.887/2018/1. számú átiratában kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság a megismételt eljárást a perrendi szabályok megtartásával folytatta le, a részben mérlegeléssel megállapított tényállás megalapozott, továbbá okszerű az I. rendű vádlott (a továbbiakban: vádlott) elkövetéskori tudattartalmára, illetőleg bűnösségére levont következtetés. A bűncselekmény jogi minősítése törvényes.

Az elsőfokú bíróság által kiszabott pénzbüntetés napi tételeinek száma arányban áll a bűncselekmény tárgyi súlyával, a napi tételösszeg igazodik a vádlott anyagi teherbíró képességéhez. Mindezekre tekintettel, a fellebbviteli főügyészség az elsőfokú ítélet helybenhagyására tett indítványt.

A védő a fellebbezése részletes indokolásában kifejtette, hogy az elsőfokú ítélet részben megalapozatlan, mivel a tényállás az E. Kft. által elvégzendő munka jellege tekintetében hiányos és az ügyiratok tartalmával ellentétes, így a vádlott tudattartalmára és bűnösségére levont következtetés is téves.

A vállalkozási szerződés tárgya a tényállásban megállapítottaknál szélesebb körű volt, abban kiemelt jelentősége volt a nagy teherbírási polcrendszerek karbantartásának és ellenőrzésének, ennek ellenére az eljárás során a tanúkat csak a takarítási munkákról nyilatkoztatták.

G.J., F.L. és dr. N.T. tanúk vallomásaiban a vádlott védekezését alátámasztó részletek is vannak, azonban az elsőfokú bíróság F.L. tanú vallomását egyáltalán nem vette figyelembe, míg dr. N.T. vallomását elnagyoltan értékelte.

A szolgáltató cégek szerződéseit a céghez kerülése időpontjától dr. N.T. intézte, ő ellenőrizte az elvégzett munkákat és utalványozta a kifizetést (G.J. tanúvallomása).

Raktári munkák esetén a raktárvezető ellenőrizte a feladatok elvégzését, és azt dr. N.T.-nek vagy a vádlottnak jelezte, az E. Kft.-vel nem takarításra, hanem „inkább” karbantartásra szerződtek, továbbá a vezetői ellenőrzés nem azt jelentette, hogy az ügyvezetőnek kell felmásznia a raklapokra (dr. N.T. tanúvallomása).

A takarítás a raktárban dolgozók feladata volt, de évente két-három alkalommal, ha lebontották, bővítették vagy átrendezték a polcrendszert egy külsős cég szerelői jöttek (F.L. tanúvallomása).

E tanúvallomások is alátámasztják, hogy a vállalatnál „piramis elv” érvényesült, a teljesítést a raktárvezető ellenőrizte, majd ennek eredményét a szolgálati út betartásával dr. N.T. továbbította a vádlottnak.

Iratellenes tehát az a megállapítás, hogy az ellenőrzési és karbantartási munkák nem kerültek elvégzésre, legfeljebb azokat nem a L.Kft. teljesítette.

A vádlott a beosztottjaitól származó közvetett információkkal rendelkezett a munkák elvégzéséről, azt neki személyesen nem kellett ellenőriznie, így a teljesítési igazolások aláírásakor és az utalványozás engedélyezésekor nem tudhatott arról, hogy a megbízás tárgya nem teljesült.

E tekintetben tehát a tényállás helyesbítésre szorul, és ennek eredményeként a vádlott felmentése indokolt.

A védő a nyilvános ülésen előadott perbeszédében lényegében megismételte a fellebbezése indokolásában foglaltakat. Kérte azt is figyelembe venni, hogy a vádhatóság 382 millió forint vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés büntetével vádolta a védencét, de a bűnösség megállapítására már az alapeljárásban meghozott ítéletben is csak 3,2 millió forint vonatkozásában került sor.

A vádlott a felszólalásában fenntartotta, hogy éves szinten 3-4 milliárd forgalmat bonyolító, több mint száz dolgozót foglalkoztató vállalat vezetőjeként nem volt feladata a napi munkák ellenőrzése, ebben az alsóbbtól a felsőbb szintű vezetőkig továbbított jelentésekre hagyatkozott.

Az alvállalkozóként bevont L.Kft.-ről nem volt tudomása, neki a karbantartási munkák teljesítését dr. N.T. jelezte. Álláspontja szerint a terhére rótt bűncselekményt akkor valósította volna meg, ha nem várta volna meg a teljesítés ellenőrzésének eredményéről a jelentést, vagy annak tudatában engedélyezi a kifizetéseket, hogy a munka nem lett elvégezve.

A vádlott javára bejelentett fellebbezések nem alaposak.

Az ítélet tábla a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény [a továbbiakban: Be.] 590. § (1) bekezdése alapján a fellebbezéssel sérelmezett ítéletet az azt megelőző bírósági eljárással együtt bírálta felül, és ennek során megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban nem valósított meg olyan eljárási szabálysértést, amely lényeges hatással lett volna az eljárás lefolytatására, a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére vagy a büntetés kiszabására [Be. 608. § (1) bekezdés, 609. § (1) bekezdés]. A Be. 868. § (1) bekezdésében írt átmeneti rendelkezésre tekintettel az elsőfokú bíróság törvényesen alkalmazta a 2018. július 1-jén hatályba lépett új büntetőeljárási törvényt, ideértve azt is, hogy ügydöntő határozatát már nem tanácsban, hanem egyesbíróként eljárva hozta meg.

Az elsőfokú ítélet indokolásának személyi része – a nyilvános ülésen előadottak alapján – annyiban szorult pontosításra, hogy az ausztriai ingatlan értékesítése folytán a vádlott résztulajdona megszűnt.

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás megalapozott, mert felderített, hiánytalan, irathú és téves ténybeli következtetésektől mentes, így az a Be. 591. § (1) bekezdése alapján irányadó volt az ítélet felülbírálatára során. A tényállás – szemben a védelem álláspontjával – a vállalkozási szerződések tartalma alapján (2. számú nyomozati kötet 51. és 57. oldalai) helyesen rögzíti, hogy az E. Kft. feladata a raktárak és polcrendszerek nagytakarítása, az állványzat ellenőrzése, valamint a világítótestek takarítása és ellenőrzése volt.

A Be. 561. § (3) bekezdés d) pontja szerint az ügydöntő határozat indokolásának tartalmaznia kell azoknak a bizonyítékoknak a megjelölését, amelyekre a bíróság a döntését alapozta, valamint annak rövid indokolását, hogy a bíróság a tényállás megállapításánál milyen bizonyítékokat és miért fogadott el, illetve miért nem fogadott el. Kétségtelen, hogy az elsőfokú bíróság elmulasztotta számba venni, illetőleg értékelni dr. N.T. és G.J. tanúk vallomásainak a H. Kft. vezetési, ellenőrzési és jelentéstételi rendszerére vonatkozó – a vádlott védekezésével egyező tartalmú – részleteit. Továbbá a bizonyítékok felsorolásából és értékeléséből kimaradt F.L. tanúnak a nyomozás során és az alapeljárásban tett, majd – elhalálozása miatt – a megismételt eljárásban is a bizonyítás anyagává tett vallomása. E tanú valóban akként nyilatkozott, hogy évente két-három alkalommal egy külsős cég végezte a polcrendszer ártrendezésével, bővítésével vagy szétbontásával kapcsolatos szerelési munkálatokat.

Mindezek ellenére is az rögzíthető, hogy az elsőfokú bíróság a bűnösség megállapítása tekintetében teljes körűen eleget tett az indokolási kötelezettségének, a védelem által hivatkozott bizonyítékok nem alkalmasak arra, hogy a mérlegelés irányát és a vádlott bűnösségére levont következtetést kétségessé tegyék. Az elsőfokú bíróság a vállalatnál működő ellenőrzési rendszert lényegében elfogadta (ítélet 13. oldal negyedik bekezdés), míg a F.L. által előadottak nem támasztották alá a vádlotti védekezést.

Az ítéleti tényállás 4. számú pontjában írt cselekmény vonatkozásában a megismételt eljárásban (is)

arról kellett állást foglalni, hogy a H. Kft. és az E. Kft. által 2004. január 7-én és 2004. július 1-jén megkötött vállalkozási szerződésekben meghatározott munkák elvégzésre kerültek-e vagy sem, illetve amennyiben igen, azokat ki teljesítette (az E. Kft., a L.Kft. vagy mások).

A vád tárgyát képező bűncselekmény elkövetése – szemben a vádlott felszólalásában előadottakkal – akkor állapítható meg, ha a vádlott a teljesítési igazolások aláírásakor tisztában volt azzal a ténnyel, hogy a megbízás tárgyát képező munkákat nem végezték el, illetve azokat nem az E. Kft. vagy az általa bevont alvállalkozó teljesítette (a L.Kft.-ről egyébként a vádlott nem is tudott). Ugyanis ezekben az esetekben az E. Kft. semmiképpen nem volt jogosult a kifizetett vállalkozói díjra.

Az eljárás során a vállalkozási szerződések konkrét tárgya is vitatott volt, azonban a vádlott által aláírt vállalkozási szerződések tartalma kifejezetten cáfolják azt a hivatkozást, hogy a megbízás elsődlegesen a polcrendszerek karbantartására terjedt ki. E feladat csupán egyike volt a négy pontban felsorolt munkáknak, a többi – szemben a vádlott és dr. N.L. tanú állításával – kifejezetten takarításra vonatkozott, illetőleg a világítótestek ellenőrzésére. Nincs olyan része a szerződéseknek, amely arra utalna, hogy a megbízás elsődlegesen a polcrendszerek ellenőrzését célozta volna. Egyébként még az E. Kft. ügyvezetője, G.J. IV. rendű vádlott is azt állította a nyomozás során, hogy dr. N.T. a raktár takarítása tárgyában kereste őket meg, és az alvállalkozóként bevont L.Kft. végezte a takarítási munkát (*tanúvallomás, 10. számú nyomozati irat 169. és 171. oldal*)

Bár a vád tárgyát vett bűncselekmény szempontjából nincs különösebb jelentősége, már az E. Kft. megbízása is aggályosnak és logikátlannak tekinthető. A vádlott szerint e céggel történő szerződéskötést az indokolta, hogy a polcrendszerek takarítása és állagmegóvása, illetve a munkavédelmi szempontból történő szerkezeti átvizsgálása olyan *képzettséget* igényelt, amellyel a raktári dolgozók nem rendelkeztek (*vádlott írásban tett vallomása, 10. számú nyomozati irat 37. és 39. oldal*).

A vállalkozó kiválasztása során nyilván nem elhanyagolható szempont a megbízhatóság és a vállalkozói díj mértéke (*vádlott írásban tett vallomása, 10. számú nyomozati irat 39. oldal*), ugyanakkor ennél lényegesen fontosabb, hogy a megbízott cég egyáltalán rendelkezik-e a szükséges képzettséggel. A polcrendszerek kiépítése, szerelése és karbantartása, valamint a takarítás nem tartozott az E. Kft. tevékenységi körébe (*cégmásolat, 2. számú nyomozati irat 31. oldal*), korábban csak számítástechnikai szolgáltatásokat nyújtott a H. Kft.-nek, a feladatok elvégzésére is a L.Kft.-t vonták be. Megjegyzi az ítéletábra, hogy a L.Kft. kizárólag vagyonvédelemmel foglalkozott (*S.J. tanúvallomása, 8. számú nyomozati irat 261. és 263. oldal*), bár a cégnyilvántartási adatok szerint a takarítás szerepelt a tevékenységi köreiben (*cégmásolat, 2. számú nyomozati irat 553. oldal*). Az E. Kft. által korábban a H. Kft. felé teljesített rendszergazda tevékenységről a szerződéseket aláíró vádlott is tudott (*vádlott írásban tett vallomása, 10. számú nyomozati irat 39. oldala*), így nincs jelentősége annak, hogy ki javasolta számára a cég takarítási és karbantartási feladatokkal történő megbízását.

Az elsőfokú bíróság S.J. tanú következetes vallomása alapján okszerűen állapította meg, hogy a megbízás tárgyát képező munkákat a L.Kft. nem végezte el, és gyakorlatilag pénzért vállalta, hogy a cég nevében aláírja az alvállalkozási szerződéseket. Értelemszerűen az E. Kft. sem teljesíthette a szerződésben vállaltakat, ugyanis G.J. vallomása szerint a raktárban az általa alvállalkozóként bevont L.Kft. végezte a munkát.

Abban a kérdésben, hogy a vállalkozási szerződésekben írt feladatokat egyáltalán teljesítette-e bárki, G.J., B.S., S.Zs. és F.L. tanúk vallomása irányadó; ezek egybehangzóak a tekintetben, hogy a

takarítás mindig a raktárban dolgozók feladatkörébe tartozott. Arról raktárvezetőként G.J. mindenképpen tudott volna, ha a raktárban „külsős” cég a polcrendszerek kapcsán hétvégén végez karbantartási munkákat, ennek okáról vallomásában részletes és ésszerű magyarázatot adott. A raktárvezető előadását nem cáfolja F.L. tanú sem (*tanúvallomás, 10.B.744/2011/36. számú tárgyalási jegyzőkönyv 3. oldal*), ugyanis az általa hivatkozott cég szerelői több éven keresztül, évi két-három alkalommal a polcok átrendezésével, bővítésével vagy lebontásával foglalkoztak (tehát nem ellenőrzéssel és karbantartással), így e tevékenység sem hozható összefüggésbe a kérdéses szerződések tárgyával és a megbízott vállalkozóval, az E. Kft.-vel.

A vádlotti védekezés kapcsán vizsgálandó volt az is, hogy lehetett-e tévedésben a teljesítési igazolások aláírásakor a vállalkozási szerződésekben foglalt munkák elvégzésével kapcsolatban. Ügyvezetőként valóban nem volt elvárható a raktárban végzendő feladatok személyes figyelemmel kísérése, átvétele és ellenőrzése, azonban számára a szerződésekben meghatározott munkák teljesítése kapcsán sem a raktárvezető, sem dr. N.T. nem adhatott megtévesztő tájékoztatást. G.J.-nek eleve nem volt tudomása az E. Kft.-vel kötött szerződésekről, egyébként sem állt érdekében igazolni az el nem végzett munkát. Dr. N.T. pedig nem számíthatott arra, hogy nem derül ki azonnal egy a vezető részére adott, komoly anyagi vonzatú tájékoztatás valótlan tartalma. Az eljárás során nem merült fel semmilyen adat arra vonatkozóan, hogy a raktárvezető és dr. N.T. a vádlott megtévesztése érdekében összejátszottak volna, erre ő maga sem hivatkozott.

Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság okszerűen következtetett arra, hogy a vádlott a teljesítési igazolások aláírásakor tisztában volt azzal, hogy az E. Kft. vagy az általa megbízott alvállalkozó a vállalkozási szerződésekben írt munkákat nem végezték el. A megalapozott tényállást támadó, a vádlott felmentését célzó fellebbezések a másodfokú eljárásban a bizonyítékok felülmérlegelésének tilalma folytán sem vezethettek eredményre.

Az elsőfokú bíróság helyesen járt el, amikor az elbíráláskor hatályos Btk.-t alkalmazta, azonban e körben az ítélet indokolása pontosításra szorul.

Az elkövetés idején hatályban volt 1978. évi IV. törvény [a továbbiakban: régi Btk.] 138/A. §-ának c) pontja szerint a vagyoni hátrány jelentős, ha két millió forintot meghaladja, de az ötvenmillió forintot nem haladja meg. Ezzel szemben a Btk. 459. § (6) bekezdése b) és c) pontjai szerint a vagyoni hátrány ötszázezer-egy és ötmillió forint között nagyobb, ötmillió-egy és ötvenmillió forint között jelentős.

A régi Btk. 319. § (1) bekezdése és a (3) bekezdés b) pontja a jelentős vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés büntetettét egy évtől öt évig, míg a Btk. 376. § (1) bekezdése és a (3) bekezdés a) pontja a nagyobb vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés büntetettét három évig terjedő szabadságvesztéssel rendelte (rendeli) büntetni.

A fentiekből következően önmagában a büntetési tétel alapján is kedvezőbb az elbíráláskor hatályos büntető törvény, a Btk. alkalmazása.

A bűncselekmény jogi minősítése törvényes. A vagyonkezelői kötelesség megszegése és a vagyoni hátrány okozása kétségtől megállapítható, így az elkövetési magatartás tényállásszerű. Tény viszont, hogy a vádlott által megvalósított cselekmény csalárd jellege túlmutat a hűtlen kezelésekre jellemző, az ésszerű gazdálkodás követelményével ellentétes ügyleteken, intézkedéseken.

Büntethetőséget kizáró vagy megszüntető ok valóban nem áll fenn, és elévülés sem következett be,

annak ellenére, hogy az ítéleti tényállás 4. pontjában írt cselekmény 2004. szeptember 23-án történt elkövetésétől a 2007. október 26-án tett feljelentésig több mint három év telt el.

A régi Btk. 33. § (1) bekezdés b) pontja szerint a büntethetőség a büntetési tétel felső határának megfelelő idő elteltével évül el, ez jelen ügyben tehát öt évet jelent [rég. Btk. 319. § (3) bekezdés b) pontja]. Bár a Btk.-ban a vádlott terhére megállapított bűncselekmény büntetési tétele 3 évig terjedő szabadságvesztés, az eljárásnak a Be. 567. § (1) bekezdés a) pontja szerinti megszüntetésére nem kerülhetett sor. A Btk. 26. § (1) bekezdése alapján a büntethetőség a büntetési tétel felső határának megfelelő idő, de legalább öt év elteltével évül el, ezért a cselekmény enyhébb minősítése ellenére sem rövidebb az elévülés tartama.

Az ítélet tábla a tekintetben is osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját, hogy nem kellett külön felmentő rendelkezést hozni azon tényállási pontokban írt cselekmények kapcsán, amelyek esetében nem került sor a vádlott bűnösségének megállapítására.

Az elsőfokú bíróság a büntetés kiszabása során irányadó bűnösségi körülményeket teljes körűen feltárta, és azokat kellő nyomatékmal értékelte.

A bűncselekmény elkövetésétől eltelt hosszabb idő (közel tizenöt év) nyomatékos enyhítő körülmény, de az is a vádlott javára értékelendő, hogy igen hosszú ideig állt a büntetőeljárás súlya alatt. Az eljárás ésszerű időn belüli befejezésének követelménye a tisztességes eljárás részjogosítványa [2/2017. (II.10.) AB határozat], és jelen ügyben az eljárás nem a vádlott magatartására visszavezethetően húzódott el. Az ügyiratok tartalma szerint a nyomozás elrendelésétől több mint négy év telt el a vádemelésig (2011. december 27.), és az eljárás bírósági szakasza is hét évnél hosszabb ideig tartott, a terhelt pedig mindvégig hatóságok rendelkezésére állt. A kiszabott pénzbüntetés és annak napi tétele száma igazodik az elkövetett bűncselekmény tárgyi súlyához, a vádlott társadalomra veszélyességéhez és a bűnösségi tényezőkhöz, így annak mérséklése nem indokolt (erre egyébként indítvány sem volt). A napi tételek összege – a vádlott ismert jövedelmi és vagyoni viszonyaihoz képest – eltúlzottnak nem tekinthető.

Az elsőfokú bíróság törvényesen és helyesen rendelkezett a vádlottnak a magánfél polgári jogi igényének és az eljárási illetéknek a megfizetésére kötelezése, a lefoglalt bűnjelék és a bűnügyi költség viselése kapcsán is.

Ezért az ítélet tábla – a Be. 599. § (1) bekezdése szerint nyilvános ülésen – a fellebbezésekkel sérelmezett ítéletet a Be. 605. § (1) bekezdése alapján az I. rendű vádlott vonatkozásában helybenhagyta.

A másodfokú határozat ellen a Be. 615. § (1) bekezdése alapján kizárt a fellebbezés.

, 2019. március 19.

Dr. Hrabovszki Zoltán s.k. . Lőrinczy Attila István s.k.. Németh Nándor s.k.
a tanács elnöke előadó bíró

bíró

A Fővárosi Törvényszék 2018. szeptember 27. napján kihirdetett 24.B.450/2017/43. számú ítélete – a Fővárosi Ítélet tábla mint másodfokú bíróság 4.Bf.6/2019/8. számú határozata folytán – 2019. március 19. napján az I. rendű vádlott vonatkozásában jogerőre emelkedett.

Budapest, 2019. március 19.

. Hrabovszki Zoltán s.k.
a tanács elnöke